

Sútia del Torrent del Sot de Matalonga

Matadepera

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	Torrent del Sot de Matalonga
Emplaçament	Parc Natural de Sant Llorenç del Munt i Serra de l'Obac
Alçada:	520

Coordenades:

Latitud:	41.64106
Longitud:	2.03278
UTM Est (X):	419448
UTM Nord (Y):	4610377

Classificació

Número de fitxa	08120 - 344
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	En desús des de fa molt de temps i restes estructuralment molt febles.
Protecció	Inexistent
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08119A002000110000YP
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	ds., 03/04/2021 - 11:27

Descripció

Restes d'una plaça de carbonet o sùtia i d'una barraca de carboner situada a la boscúria, en una zona de feixes planeres (cota 500 a 665) situada al nord-est de Matadepera. L'accés es fa pel Torrent de Matalonga, entrant pel municipi de Sant Llorenç Savall i després entrar pel seu vessant hidrogràfic dret a través d'un corriol, marcat amb un bloc de pedra que s'endinsa amb un fort pendent en direcció al Sot de Matalonga. Entremig del bosc es poden endevinar les antigues feixes de conreu, que posteriorment, un cop abandonades i emboscades, serviren als carboners per a fer bàsicament carbonet, fins ben entrat els anys cinquanta, com així ho indica la presència de gran quantitat de sùties que es poden observar en aquest sector més planer. Aquest corriol, que transcorre en bona part pel municipi veí de Castellar del Vallès, després de deixar a l'esquerra l'accés que mena a la Font de l'Arç, s'endinsa, travessant la canal de l'Avenc del Coll Llarg cap a la Canal Gran, passant per un forn de calç i més endavant cap a les Castellasses de Can Torres.

Abans però es localitza a mà esquerra del camí, una zona de terres negres, i caminant en direcció a elles, s'observa, en el marge superior, les restes d'un forat de planta més o menys arrodonida d'1'80 m de diàmetre i 0'60 m de fondària oberta per la part frontal.

Es tracta d'una sùtia, de dimensions més reduïdes que una plaça carbonera. Les característiques d'aquesta tipologia rau en que es tracta d'un clot excavat al terra, de mida rodona i més alt, a diferència de la pila carbonera que tenia una base molt més baixeta i allargassada.

Situats al capdamunt de la sùtia, tot just a set metres de metres a mà esquerra, en direcció al marge, s'observen les restes d'una barraca de carboner. La costellada ja no es conserva però sí les restes dels dos murets que formen part de la carcassa. El més curt, està situat en el marge no massa alt. És recolzava per la part posterior la biga serradera. El mur més ample és el davanter (actualment enfonsat), on després de col·locar els pilars de fusta, en forma de creu s'hi reposava l'altre extrem de la biga. Un cop feta l'estructura, ja es podia aixecar un muret més ample i alt que resseguia l'espai entre pilars deixant només sense tapar la part més alta, emprada com a fumeral.

A banda i banda de la biga, el costellam, s'hi col·locava brancatge i vegetació verda com ginesta o plantes de fulla llarga que permetés impermeabilitzar-la i aïllar l'interior del fred. Tant des de l'interior com des de l'exterior, s'empenyia la terra per consolidar la base del costellam. Només es deixava una obertura pel portal que se situava a proximitat dels pilars, coincidint amb la zona de cuina. El fons, amb el sostre més baix era l'espai per a dormir.

Observacions:

És un dels pocs exemples on es pot apreciar una sùtia amb la barraca al costat i el cendrer.

Conjunt localitzat durant el treball de camp per a la realització del Mapa de Patrimoni de Mapadepera.

Història

Aquest tipus de construccions estan repartides per gairebé tot el massís de Sant Llorenç del Munt. A Matadepera se n'han localitzat dotzenes d'elles (a proximitat de la Torre de l'Àngel, Can Pèlacs, Can Bufí, el Turó de la Rovira, Matalonga, els Òbits...). Algunes són veritables places carboneres, mentre que d'altres s'identifiquen clarament com a sùties destinades a la fabricació de carbonet.

Es tracta de clots circulars o quadrangulars (d'uns dos metres de llarg per un metre i mig d'amplada) amb una fondària que pot arribar al metre o metre i mig. El seu interior podia estar recobert amb pedra que el

carboner agafava sobre el terreny. S'omplia amb branquillons, branques, generalment d'alzina, cirerer d'arboç i bruc. Un cop ben ple, es tapava amb una llauna i s'encenia sense massa flama. Llavors, la tapadora es colgava amb terra carbonada, molt més lleugera, provocant així una combustió lenta que podia durar com a molt un parell de dies. Si tenien un punt d'aigua a proximitat, l'apagaven més fàcilment.

Aquest carbonet anomenat també carbó de sùtia, era sobretot emprat per a ús domèstic, sobretot pels brasers de les cases (braser de taula i de llit). El carbonet de pi, tot i que se'n feia, no era de massa qualitat. A Matadepera també s'havien emprat els bidons metàl·lics per fer-ne, les restes dels quals es localitzen escampats en alguns indrets

Aquesta tipologia també es pot confondre amb les anomenades carboneres de manxa de ferrer. Es tracta d'un tipus de carbó de menys qualitat, i d'espetegada forta, que tot i tenir menys poder calòric, era apreciat pels ferrers. Per mantenir encès el carbó, calia manjar reiteradament car quan el ferrer s'aturava, el carbó quedava ofegat, fet que li suposava un estalvi no menys important. De vegades els mateixos propietaris cedien els boscos amb arbres vellots i més bruts gratuïtament o gairebé, de manera que era una manera de mantenir el sotabosc en perfecte estat. Un cop excavada la sùtia només calia omplir-la de branques i branquillons i encendre-la a ran de terra, deixant al costat uns orificis més petits que permetien controlar el tiratge del foc i tapant-ho amb una llauna i terra carbonada al damunt durant un parell de dies com a molt.

Bibliografia

FERRER ALÒS, Llorenç (2013). Eines i feines de pagès. Figueres. Brau, edicions.

SOLÀ i MAS, Jordi (2003). La muntanya oblidada. Economia tradicional, desenvolupament rural i patrimoni etnològic al Montsec. Temes d'Etnologia de Catalunya, 7. Barcelona. Generalitat de Catalunya.

ZAMORA i ESCALA, Jaume Enric (2010). El carboneig. Girona. Quaderns de la Revista de Girona. Diputació de Girona.

